

Van de redactie

Het kabinet-Rutte is van start gegaan. In deze aflevering van TvOF laten deskundigen hun licht schijnen over het voorgenomen financieel-economische beleid van het nieuwe kabinet zoals dat in het regeerakkoord is gepresenteerd. In aflevering 2 van dit jaar van TvOF, die ging over de Brede Heroverwegingen, werd reeds uitvoering ingegaan op de problemen waarmee Nederland de komende jaren te kampen heeft en op hun mogelijke oplossingen. In hoeverre maakt het kabinet-Rutte daarvan gebruik? Duidelijk moet zijn dat het kabinet voor een immense uitdaging staat om de gevolgen van de kredietcrisis te pareren. Maar er is meer! Nederland kampt ook met problemen als gevolg van de demografische ontwikkeling (veroudering, arbeidsmarkt, zorg) en met een slecht functionerende woningmarkt. Het zou het kabinet sieren als het zou proberen de oplossingen voor al deze problemen met elkaar te verknopen. Uit de artikelen in deze TvOF blijkt dat het met die verknoping niet goed zit. Het kabinet laat, omdat daarover geen politieke overeenstemming bestaat, de demografische en woningmarktproblemen grotendeels liggen.

En hoe zit het met het beleid dat de gevolgen van de kredietcrisis moet tegengaan? *De Kam* geeft aan dat het nieuwe beleid het huidige continueert met enige aanpassingen. En daarin zitten nog best enige hobbels met grote budgettaire risico's. *Goudswaard* constateert dat er op het terrein van sociale zekerheid en arbeidsmarkt geen sprake is van veel ambitie. Hij typeert het als "Op de plaats rust". Ook op het terrein van zorg toont het kabinet weinig ambitie. *Pomp* vat het kort samen: "Het nieuwe kabinet bezuinigt nauwelijks op de zorg, maar zegt vooral in te zetten op meer marktwerking..... De druk om de zorguitgaven te beheersen zal resulteren in de terugkeer van budgettering als sturingsinstrument." Marktwerking is een instrument dat niet alleen wordt toegepast in de zorgsector. Hoe gaat het kabinet op andere terreinen met dit instrument om? *Baarsma* mist in het regeerakkoord een filosofie over hoe om te gaan met de rolverdeling tussen markt en overheid: "Het laat de marktwerking links liggen". Het kabinet denkt zijn bezuinigingen voor een groot deel te realiseren in de organisatie van de publieke sector. *Van Nijendaal* analyseert de gevolgen daarvan voor het openbaar bestuur. Door bezuiniging en decentralisatie zullen volgens hem lagere overheden worden gedwongen zich te beperken tot hun kerntaken. *Van Witteloostuijn* beschrijft onder meer een ander aspect van het openbaar bestuur: de omvang van de overheid en de regeldruk van die overheid. Hij heeft er weinig vertrouwen in dat de kabinetsvoornemens daarvoor zullen worden gerealiseerd.

Landen, behorende tot de Eurozone, dienen hun financieel-economische beleid te conformeren aan het zogenaamde Stabieliteits- en Groeipact, dat criteria stelt voor overheidstekort- en schuld. In zijn bijdrage toont *Van Paridon* aan dat, hoewel Nederland niet aan alle criteria voldoet, het binnen Europa geen slecht figuur slaat.

Kabinetten proberen zoveel mogelijk een trendmatig begrotingsbeleid te voeren, waardoor de economie automatisch stabiliseert en pijnlijke ingrepen zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen. *Donders* en *De Kam* beschrijven hoe de afgelopen kabinetten daarmee omgingen. Ondanks gunstige bijstellingen van het begrotingsbeleid

zien beiden thans een mogelijke belemmering van de automatische stabilisatoren bij economische tegenwind.

De invulling van de bezuinigingen is uiteraard een politieke en geen economische keuze. Zelfs de criteria van het Stabiliteits- en Groeipact van de Europese Unie zijn politieke keuzes. Economen horen slechts aan te geven hoe die keuzes kunnen worden gerealiseerd. Daarbij lijkt het wel eens dat wordt vergeten waar de oorzaak van de kredietcrisis moet worden gezocht. Deze ligt in de private en niet in de publieke sector. De publieke sector mag haar wel oplossen en zal daarbij snijden in eigen vlees. Hoewel door de crisis de economische groei ongeveer een achterstand van een jaar heeft opgelopen, lijkt het dat, door fors te korten op voorzieningen die in jaren her van geringe welvaart probleemloos gefinancierd werden, de welvaart jaren terug wordt geplaatst. Zal Galbraith' voorspelling dat naarmate de private welvaart stijgt, publieke voorzieningen daarbij achterblijven, nu bewaarheid worden¹?

Omdat het gaat om politieke keuzes heeft de redactie van TvOF in deze aflevering financieel-economische deskundigen van politieke partijen uitgenodigd hun visie te geven: *Tang* (PvdA), *Gradus* (CDA), *Koolmees* (D66) en *Irrgang* (SP). VVD en Groen Links konden geen auteur leveren en PVV weigerde medewerking.

Leen Hoffman, eindredacteur

---

1 Galbraith, J.K. (1958), *The Affluent Society*, Penguin Books, Middlesex.